

Dnes v čísle:

Návštěva z Francie na LF UP
Olomoucké historické
VERBUM
O Katedře muzikologie FF UP
i o jiném

Současnost a budoucí rozvoj
Univerzity Palackého

Žurnál

26

Ročník 11 • Vychází 19. dubna 2002

AFO 2002: týdenní maratón dokumentárních filmů začíná

Letošní, již 37. ročník festivalu dokumentárních filmů Academia film Olomouc je připraven – jeho slavnostní zahájení proběhne v pondělí 22. 4. v 16 hod. v olomouckém kině Metropol.

V mezinárodní soutěži festivalu se letos představí celkem devadesát pět dokumentů a devět CD-ROM z 26 zemí celého světa, které výběrová komise vybírala ze 178 přihlášených snímků. Soutěžní přehlídku doplní doprovodné projekce, připraveny jsou rovněž semináře, besedy a kulturní hudební program.

Festivalové centrum se letos přesouvá do olomouckého Muzea umění, kam budou umístěny i tradiční složky festivalu jako Videofórum a Mediaforum. I letos mohou zájemci shlédnout projekci vybraných soutěžních filmů AFO na oficiálních internetových stránkách festivalu na adrese www.afo.cz.

K novinkám festivalu patří nová podoba ocenění: od letošního roku bude autorům vítězných snímků předávána soška s názvem AFA zobrazující okřídlenou ženskou postavu. Jejím autorem je D. Klose a je

totožná pro všechny kategorie ocenění, o nichž rozhoduje mezinárodní porota AFO. Ta letos zasedne ve složení: J. Hádková (dokumentaristka, Praha), I. Brachtl (dokumentarista a producent, Bratislava), D. Hrbek (publicista a nakladatel, Olomouc), V. Merta (hudebník, Praha), J. Rejžek (publicista a kritik, Praha), O. Schmidt (filmový režisér a herec, Praha) a P. Zawojski (filmový kritik a historik, Katovice, Polsko).

Na slavnostním ukončení AFO 2002, které proběhne 28. 4. opět v olomouckém kině Metropol, přislíbil osobní účast mj. i letošní nositel *Ceny za přínos dokumentárnímu filmu*, významný polský dokumentarista M. Łoziński, jemuž je věnována také jedna z doprovodných projekcí festivalu.

Volbou letošního motto festivalu – *A co dál, dokumente?/What's Up, Doc?* – chtějí organizátoři vyvolat diskusi o budoucnosti dokumentu jako filmového žánru.

(Další informace na str. 3.)

-red-

V rámci kurzu Katedry politikologie a evropských studií FF UP „Evropská unie a rozvojové země“, který zahrnuje i vystoupení zástupců vybraných států, přijal pozvání **mexický velvyslanec v ČR F. Salas Loce**. V úterý 16. 4. přednášel na FF UP na téma „Vztah EU a Latinské Ameriky“.

-red-, foto -tj-

Nová jazyková učebna

Členům akademické obce byla v úterý 16. 4. představena nová multimediální jazyková učebna, která se nachází v přízemí předního traktu Filozofické fakulty UP.

Učebna je výsledkem rozvojového projektu Fondu rozvoje vysokých škol, z něhož byly uhrazeny dvě

třetiny nákladů; zbylou částkou přispěla Filozofická fakulta UP. Náklady spojené s vybavením učebny překročily dva miliony Kč. Součástí specializované jazykové laboratoře je devět plně vybavených studentských pracovišť disponujících výukovým systémem ICM a dalších dvanáct míst.

Jazyková učebna je součástí dlouhodobého záměru Katedry anglistiky a amerikanistiky FF UP, která s ní počítá pro realizaci připravovaného tříletého bakalářského oboru anglický jazyk se zaměřením na tlumočnictví a překladatelství. Pro výuku oboru jsou připravovány digitalizované učební materiály zaměřené na simultánní překlad. S učebnou se počítá také pro výuku magisterského studia angličtiny (semináře z fonetiky a překladatelské semináře). V rámci projektu celoživotního vzdělávání zde bude probíhat jazyková výuka pracovníků státní správy.

-ano-, foto -tj-

Ve spolupráci kateder geologie UP Olomouc a MU Brno proběhl ve dnech 10. – 12. 4. kurz o studiu fosilií určený praktickým i akademickým odborníkům. Mezi vyučujícími byl i **RNDr. R. Mikuláš, CSc.**, z Geologického ústavu AV ČR.

-red-, foto -tj-

**Noví profesori
převzou dekrety**

Ve Velké aule Karolina v Praze se 10. 5. uskuteční slavnostní předání dekretů profesorům vysokých škol. Dekrety převzme celkem 105 akademiků jmenovaných s účinností od 15. 5. 2002, mezi nimi také **doc. J. Hálek, CSc.**, vedoucí Ústavu lékařské biofyziky LF UP (obor elektronika a lékařská technika), **doc. J. Fiala, CSc.**, z Katedry bohemistiky FF UP (obor dějiny české literatury), **doc. J. Kameníček, CSc.**, z Katedry anorganické a fyzikální chemie PřF UP (obor anorganická chemie), **doc. M. Mašláň, CSc.**, z Katedry experimentální fyziky PřF UP (obor aplikovaná fyzika), **doc. J. Nauš, CSc.**, z Katedry experimentální fyziky PřF UP (obor biofyzika) a **doc. C. V. Pospíšil, Th.D.**, z Katedry systematické teologie CMTF UP (obor systematická teologie).

-red-

**Ceny města obdrží i osobnosti
olomoucké univerzity**

Mezi osobnostmi, jimž olomoučtí zastupitelé udělili na svém dubnovém zasedání *Ceny města Olomouce* za rok 2001, jsou zastoupeni také významní akademičtí pracovníci UP: **doc. V. Panoš, CSc.**, který byl oceněn za celoživotní dílo v oboru přírodní vědy a za hrdinství v 2. světové válce (in memoriam), a **prof. M. Togner**, který obdrží Cenu města za významný podíl na zápisu Sloupu Nejsvětější Trojice na seznam památek UNESCO a celoživotní dílo v oblasti historie umění. Dále byla *Cena města Olomouce* udělena V. Burianovi (za celoživotní dílo v oblasti historie; in memoriam), R. Czmerovi (za celoživotní dílo v oboru publicistika), PaedDr. M. Štiborovi (za celoživotní dílo v oboru výtvarné umění), P. J. K. Berkovi, OPracem (za kulturní a duchovní činnost) a Mgr. K. Hegrové (za sociální a charitativní činnost).

Předání cen se uskuteční ve Slavnostním sále Kláštera Hradisko ve čtvrtek 30. 5. 2002.

-red-

Výběrový jazykový seminář „Stylistické hodnocení překladu“ vedl 9. 4. na Katedře bohemistiky FF UP **ThLic. I. Hruša, OCarm.**, z Univerzity v Heidelbergu, který hovořil na téma „Vznik písma a problematika překladů z klínopisných jazyků“.

-red-, foto -tj-

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

Prof. Lobkowicz na CMTF UP

Katedra filozofie a patrologie CMTF UP zve na přednášku prof. M. Lobkowicze, ředitele Institutu pro studium střední a východní Evropy v Eichstättu (dříve rektora Univerzity v Mnichově a prezidenta Katolické univerzity v Eichstättu), na téma *Počátky vztahu filozofie a theologie*.

Prof. M. Lobkowicz bude přednášet ve čtvrtek 25. 4. 2002 v 11 hod. v učebně U1/0 v přízemí budovy CMTF UP. Přednáška bude přednesena česky.

-cmtf-

Seminář k mineralogii

Katedra geologie PŘF UP a Česká geologická společnost os. mineralogie pořádají seminář *Mineralogie Českého masivu a Západních Karpat*, který proběhne ve dnech 29. – 31. 5. 2002. Součástí semináře bude exkurze po významných mineralogických, petrografických a ložiskově geologických lokalitách v okolí Petrova nad Dsnou, Maršíkova, Sobotina a Vernířovic.

Bližší informace jsou dostupné na adrese: <http://www.upol.cz/resources/geology/mineralogie2002.htm>.

-prf-

Dr. Rudi Van der Paardt v Olomouci

Ve dnech 22. a 23. 4. navštíví FF UP přední nizozemský klasický filolog Dr. Rudi Th. van der Paardt z univerzity v Leidenu. Dr. van der Paardt (1943) se zabývá zejména odkazem antické literatury v literaturách pozdějších dob. Je autorem řady článků a monografií k tématům pozdnělatinské literatury a recepcí antické literatury v Nizozemí.

Návštěva Olomouce je závěrem cesty tohoto významného filologa po České republice, v jejímž rámci přednáší také na FF UK v Praze a na PF JČU v Českých Budějovicích. V Olomouci bude R. van der Paardt přednášet na Katedře klasické filologie FF UP (KKF) v rámci cyklu přednášek k 10. výročí založení KKF a tématem bude román pozdně římského autora Apuleia z 2. století n. l. *Metamorphoses*. Přednáška *Meleager in the Metamorphoses* (Apuleius, *Metamorphoses* VII 28) bude proslavena v angličtině (k dispozici bude stručný překlad nebo komentář), v posluchárně č. 232, ul. Vodární 6 (1. poschodí), v úterý, 26. 4. ve 13.15 hod.

Další přednáška *Orpheus receptie in de moderne Nederlandse letterkunde* proběhne v nizozemštině při Sekci nederlandistiky KGaN FF UP – v pondělí 25. 4. v 11.30 hod. (úvod), a v úterý 26. dubna v 9.45 hod. (seminář) v posluchárně S9 na Křížkovského 10 v nizozemštině.

-eng-

Jen několik řádků

Jaký bude Academia film?

Dalo by se říci, že *Academia film* ve svém názvu obsahuje dva protikladné světy. *Academia* a z toho odvozené slovo *akademický* charakterizuje svět, jenž se studentům jeví jako poněkud kožený, jehož alfou a omegou jsou jen zápočty a zkoušky. Nově nastupující studenti jsou nadto stresováni širokou škálou akademických titulů, které se snaží mermomocí zapamatovat a s pokorou jimi oslovovat své pedagogy. A pak je tu film – umělecký druh, kde všichni, kdo s ním mají co do činění, jsou laickou veřejností vnímáni jako lehkomyšlní bohémové, trávící většinu času po občerstvovnách všeho druhu.

Příští týden se tyto dva světy v Olomouci opět střetnou. Nesetkají se jejich zástupci jen na úvodním a závěrečném ceremoniálu? Projeví tentokrát akademičtí pracovníci, ale i studenti o festival větší zájem než dosud? Nabídka je tematicky bohatá a vybrat by si měl každý.

Akademicko-filmové symbióze třikrát zdar!

A. Novobilská

• UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI •

Možnosti bližší spolupráce gröningenské a olomoucké univerzity

Ve dnech 8. a 9. 4. 2002 navštívil Dr. N. Streekstra z Filologické fakulty nizozemské Královské univerzity v Gröningenu (RUG) Olomouc, kde jednal se zástupci zahraničních oddělení FF UP a RUP. Cílem návštěvy bylo zkoumání možností bližší spolupráce mezi

O možnostech studentských pobytů v Austrálii informovala na setkání se studenty na Právnické fakultě UP 10. 4. Mgr. J. Seidlová z pořádací agentury Elsa (*English Language Study Abroad*) Ostrava.

-red-, foto -tj-

oběma univerzitami. Podobný cíl má souběžná návštěva doc. M. Valenty, Dr., v Gröningenu, kde se jednalo na zahraničním oddělení Rektorátu RUG. Jedním z témat hovorů bylo zavedení možnosti interního doktorandského studia a psaní doktorské práce pro české studenty na gröningenské univerzitě. K tomu hodlá Filologická fakulta RUG vytvořit dokonce speciální jednoletý studijní program, který připravuje na působení v Nizozemí a umožňuje navíc případné působení na nizozemských gymnáziích ve funkci středoškolského učitele.

Gröningen je město v severní části Nizozemí a má přibližně 170 000 obyvatel. Postavení města je v Nizozemí srovnatelné s pozicí Olomouce v ČR; jedná se o typické univerzitní město s výraznou pozicí v severní oblasti, kde je největším a zároveň hlavním městem stejnojmenné provincie. Univerzita byla založena v roce 1614 a je tím třetí nejstarší nizozemskou univerzitou. Má v současné době 22 000 studentů na deseti fakultách.

Dr. N. Streekstra přednášel v úterý 9. 4. pro studenty nederlandistiky FF UP o interkulturních stycích mezi Anglií a Nizozemím v renesančním období na příkladu básníků Constantijna Huygense a Johna Donne.

Dr. W. Engelbrecht,

Sekce nederlandistiky KGaN FF UP

Návštěva z Francie na Lékařské fakultě UP

S přednáškou na téma *Primární kultury lidských hepatocytů jako model pro studium různých aspektů fyziopatologie jater: detoxikace a infekce virem hepatitidy C* vystoupil během své návštěvy Ústavu lékařské chemie a biochemie LF UP ředitel výzkumu CNRS-INSERM U128 v Montpellier dr. P. Maurel. Ve své prezentaci se věnoval jednak jaterním detoxikačním mechanismům a regulačním procesům spojeným s expresí enzymů metabolizujících léčiv, jednak využití primárních kultur lidských hepatocytů ke studiu infekce a replikace viru hepatitidy typu C (HCV). Dr. Maurel zdůraznil závažnost problematiky infekce HCV, a to z pohledu lékařského, sociálního i ekonomického. Přínos práce jeho týmu spočívá v částečném objasnění mechanismu infekce jaterních

buněk virem HCV a popsání způsobu jeho replikace. Důležitým výstupem práce je rovněž zavedení *in vitro* modelu primárních lidských hepatocytů pro studium replikace a infekce HCV, což je významným pokrokem na tomto poli, neboť doposud byly využívány jen *in vivo* zvířecí modely.

Stojí za zmínku, že spolupráce mezi českým a francouzským pracovištěm trvá několik let a návštěva dr. Maurela na naší univerzitě byla již čtvrtá v pořadí. V současné době probíhá spolupráce v rámci projektů BARRANDE (od roku 1999 dva projekty), dále formou vědeckých stáží doktorandů zajišťovaných ve spolupráci s francouzským velvyslanectvím a rovněž stáží vědeckých pracovníků podporovaných granty INSERM. Odborným tématem, jež spojuje obě pracoviště, je problematika využití primárních kultur lidských hepatocytů zejména pro studie biochemické, farmakologické, toxikologické, molekulárně biologické a rovněž virologické. Jeden z nejčerstvějších výstupů naší společné práce, zabývající se vlivem kolchicinu a kolchiceinu na expresi jaterních specifických enzymů metabolizujících léčiva – cytochromu P450, je článek, který vyjde v červnovém čísle časopisu *Toxicology In Vitro*.

Mgr. Z. Dvořák,

Ústav lékařské chemie a biochemie LF UP

Zasedala Vědecká rada UP

V pondělí 15. 4. zasedala Vědecká rada UP, která schválila dva návrhy na jmenování profesorem, a sice návrh na jmenování profesorem **doc. P. Ambrose, Th.D.**, děkana CMTF UP, v oboru **teologie**, a návrh na jmenování profesorkou **doc. PhDr. H. Flidrové, CSc.**, v oboru **ruský jazyk**.

Vědecká rada UP doporučila Akademickému senátu UP schválit po úpravě v souladu s připomínkami Aktualizaci Dlouhodobého záměru pro rok 2003. Dále VR UP schválila dvě kolegia oborů: *Kolegium oborů pedagogika, speciální pedagogika a učitelství sociální péče* a *Kolegium oboru právo*. Schválen byl rovněž *Statut přednášky významných absolventů UP*. Podnětem pro pořádání těchto přednášek byl návrh primátora Statutárního města Olomouc Ing. M. Tesaříka.

VR UP schválila podání žádosti na MŠMT ČR o akreditaci habilitačního řízení a profesorského řízení pro obory *otolaryngologie, chirurgie hlavy a krku* a *sociální lékařství*, jež garantuje Lékařská fakulta UP.

VR UP projednala návrh Pedagogické fakulty UP na udělení čestného doktorátu *doctor honoris causa* **Dr. K. Edwardsovi**, významnému odborníkovi v oboru genetiky, za pomoc při zapojování naší univerzity do mezinárodní spolupráce.

-ano-

Pátek 12. 4. byl posledním dnem, kdy bylo možno zhlédnout výtvarné práce studentky PdF UP P. Filipové, která představila své kresby a malby v Galerii Vypad pod názvem „Jenom něco ne-málo“.

-red-, foto -tj-

• UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI •

Úspěch na Akademickém mistrovství ČR v badmintonu

Ve dnech 26. – 28. 3. 2002 se studenti UP zúčastnili Akademického mistrovství České republiky v badmintonu, které se konalo v Liberci. Jmenovitě to byli P. Hlavačková (FTK), Z. Walderová (PF), L. Englišová (PdF), P. Špačková (FF), M. Bloksa (PřF) a J. Varmuža (FTK), kteří kromě tréninků oddílu badmintonu SK UP Olomouc také pravidelně navštěvují hodiny Akademik sport centra.

Olomoučtí badmintonisté uspěli především ve čtyřhrách. P. Hlavačková vybojovala společně s H. Pelikánovou (UK Praha) druhé místo ve čtyřhrě žen, a získala tak stříbrnou medaili. Navíc získala společně s J. Segečem (ZČU Plzeň) bronzovou medaili za třetí místo ve smíšené čtyřhrě. Medailové úspěch završila dvojice Englišová, Špačková a ziskem bronzové medaile ve čtyřhrě žen. Dvojice Bloksa, Varmuža postoupila do čtvrtfinále čtyřhry mužů.

Fotografickou výstavou zachycující život obyvatel Kuby se v olomoucké Galerii OSA představil **student hispanistiky FF UP P. Res** na vernisáži 10. 4. 2002. -red-, foto -tj-

Poněkud méně se dařilo ve dvouhrách. Jediný vítězný zápas zaznamenal M. Bloksa v 1. kole dvouhry mužů. Ostatní studenti své zápasy prohráli. Přitom velmi blízko měla k vítězství P. Hlavačková, která vedla nad pozdější semifinalistkou Mojžišovou z TU Liberec 2:0 na sety, ale zápas nakonec prohrála 2:3.

Závěrem lze říci, že zúčastnění studenti na Akademickém mistrovství předvedli bojovné výkony, a úspěšně tak reprezentovali Univerzitu Palackého. Turnaj byl Technickou Univerzitou Liberec pod vedením Ing. Z. Kračmara dobře zorganizován; zúčastnilo se celkem 35 studentů a studentek z vysokých škol celé ČR. Ozdobou mistrovství byla účast reprezentanta ČR J. Fröhlicha, který hraje a trénuje v Dánsku a studuje FTVS UK Praha.

-řij-

Krátce z českých vysokých škol

Vysoká škola ekonomická Praha udělila v pátek 12. 4. čestný doktorát Doctor honoris causa D. Verheugenovi. * **Ve dnech 8. – 11. 4. uspořádala Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava 4. ročník konference Aplikovaná mechanika 2002.** * **Zdravotně-sociální fakulta Ostravské univerzity byla pořadatelkou II. ostravského symposia ošetřovatelství (17. 4.).** * **Akademický senát Univerzity Hradec Králové volil 19. 4. kandidáta na funkci rektora.** * **Pracovní workshop z oblasti návrhu a diagnostiky elektronických obvodů a systémů z univerzitní sféry a průmyslu uspořádalo ve dnech 17. – 19. 4. Vysoké učení technické v Brně.** * **Masarykova univerzita Brno je organizátorkou Festivalu německého studentského divadla, jenž se bude konat ve dnech 25. – 28. 4.**

-red-

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

Dřevíčka doc. E. Opatrného

Olomoucká Vědecká knihovna připravila na pondělí 22. 4. vernisáž výstavy, na které se veřejnosti se svými *Dřevíčky* představuje doc. E. Opatrný, CSc., člen Katedry zoologie a antropologie PřF UP. Malé plastiky, „vytvářející pro potěchu oka i duše“, lze shlédnout do 25. 5. 2002.

-red-

Univerzita Palackého – Univerzita třetího věku si Vás dovoluje pozvat

na koncert dětského pěveckého sboru CAMPANELLA

pod vedením sbormistra J. Klimeše, který se koná **v pondělí 22. 4. 2002** v 16 hod. v aule Filozofické fakulty UP, Křížkovského 8.

Vstup zdarma.

Upozornění Knihovny UP

V pondělí 15. 4. 2002 byl zprovozněn turniket, který umožňuje vstup do veřejně přístupných prostor knihovny pomocí průkazu studenta nebo zaměstnance UP. Uživatelé knihovny, kteří nevlastní tento průkaz, si mohou zakoupit vstupenku v hodnotě 10 Kč.

Pravidla pro vstup jsou uvedena v *Provozním řádu šatny*, který je vyvěšen ve vstupu do Ústřední knihovny.

-kup-

AFO 2002 „... a co dál, dokumente?/What's Up, Doc?“

AFO letos nastaví různé tváře

Pokračujeme v sériálu zajímavých programových tipů letošního ročníku festivalu Academia film Olomouc, který proběhne v tomto týdnu.

Srdce všech diváků zveme na **slavnostní zahájení festivalu**, které se uskuteční **v pondělí 22. 4. 2002 od 16 hod. v olomouckém kině Metropol**. Na něm vystoupí Emil Viklický společně s cimbalistkou Zuzanou Lapčíkovou a uvedena bude projekce poetického filmu Vojtěcha Jasného z roku 1969 s názvem Česká rapsodie. Nenechte si ujít ani slavnostní zakončení AFO s předáním cen v neděli 28. 4. od 15 hod. opět v kině Metropol, které nabídne jedinečnou příležitost ke shlédnutí filmů polského dokumentaristy Marcela Łozińskiego, stejně jako vystoupení jazzové legendy Jiřího Stivína a slovenského old-time bandu, který si říká Funny Fellows.

AFO hudební

Letošní AFO přinese vedle živých vystoupení hned několik lahůdek v podobě hudebních filmů – večer s názvem *Hudebniny* se uskuteční ve středu 24. 4. od 20 hod. v Divadle hudby a bude opravdu stát za to. Na projekci svých filmů přijedou jako hosté hned dva tvůrci. Z Británie to bude mladá režisérka Everdine Woodová, která zároveň působí i v nizozemské televizi. Do Olomouce přijede osobně uvést svůj snímek o rozkvětu postpunkové scény v severoanglickém Sheffieldu z přelomu sedmdesátých a osmdesátých let minulého století s příznačným názvem *Made in Sheffield*. Film přináší rozhovory s představiteli kapel Pulp, Human League, Heaven 17 a dalších. Bude to něco pro milovníky pamětnického retra! Druhým zástupcem žánru hudebního dokumentu bude letos v Olomouci Christian Beetz, berlínský tvůrce, který pro změnu zachytil atmosféru dvacetileté existence industriálních Einstürzende Neubauten, proslulých jako doprovodná kapela Nicka Cavea. Bujare veselí, které propuká na oslavě „dvaceti“ kapely, proto přiláká nejednoho skalního fanouška... K hu-

debním filmům můžeme zařadit i portrét party polských punkerů protloukajících se novou ekonomickou skutečností devadesátých let, zachycený veselým pohledem „punkového estetika“ Lecha Kowalského ... Název? *The Boot Factory: Fabrika na bagančata* (pátek 26. 4. od 20 hod. v Divadle hudby).

AFO studentské

Letošní záplava studentských filmů na festivalu Academia film Olomouc jistě nenechá nikoho na pochybách, že dokument na filmových školách žije a daří se mu dobře, a to nejen u nás doma (na FAMU, ve Zlíně či v Písku), ale i za hranicemi (VŠMU, Mnichov, Londýn, Tel Aviv). V sobotu 27. 4. od 14.30 hod. v kině Central i na třech dalších projekcích v průběhu AFO můžete nahlédnout pod pokličku mladým filmařům a s některými z nich se i setkat (do Olomouce přijíždí studentka mnichovské filmové školy Babette Kočí, která představí svůj oceňovaný snímek o životě jedné neobyčejné slovenské stanice Bernolákovy s názvem *Ostře sledovaná stanice*). Různí lidé – různé pohledy: jinak tomu je i v případě studentských filmů. Jakub Sommer hledá ztracenou lásku ve svém novém filmu *ELFilm*, Erika Hniková z FAMU se ptá, jak se daří mladému vesnickému děvčeti, které se chce mermomocí stát modelkou (*Čtyři kroky dvojpůlka*), Stuart Bamforth z Londýna si vzal na mušku dospívajícího výrostka žijícího ve svétové metropoli ve svém krátkém snímku *Svět podle Kalbeho*, Miloslav Novák zase věnuje svůj film s tajemným titulem *J. C. vnitřnímu světu filmového kritika*... Je těžké nalákat na jediný film, na jedinou projekci, ale jistě je jedno – zábava i poučení obsažené v dílech nastávající dokumentaristické generace jsou vždy zaručeny.

Sledujte i nadále plakáty a publikace s poutavým programem letošního ročníku AFO a přijďte držet palce svým favoritům v souboji o ocenění!

P. Peč, tiskový mluvčí AFO 2002

Duben – Měsíc absolventů on-line

Projekt s tímto názvem nabízí studentům posledních ročníků studia i absolventům VŠ příležitost živě komunikovat s personalisty firem a významných společností či s poradci personálních agentur.

Na adrese <http://absolvent.jobs.cz> lze získat přehled o možnostech uplatnění, porovnat podmínky nabízených pracovních míst a dozvědět se více o prostředí a vykloustech firem.

-red-

Děkan Lékařské fakulty UP vypisuje

přijímací řízení

do prezenční nebo kombinované formy doktorského studijního programu pro akademický rok 2002/03 pro studijní obory: **anatomie, histologie a embryologie; fyziologie a patologická fyziologie; gynekologie a porodnictví; hygiena, preventivní lékařství a epidemiologie; chirurgie; lékařská biofyzika; lékařská biologie; lékařská farmakologie; lékařská genetik; lékařská chemie a biochemie; lékařská imunologie; lékařská mikrobiologie; neurologie; otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku; patologická anatomie a soudní lékařství; pediatrie; psychiatrie; sociální lékařství; vnitřní nemoci; zobrazovací metody.**

Příhlášky přijímá studijní odd. LF UP, tř. Svobody 8, 771 26, Olomouc nejpozději do **31. 5. 2002**. Přijímací zkoušky se budou v jednotlivých oborech konat v průběhu června 2002. Zaregistrovaní uchazeči o doktorské studium obdrží písemnou pozvánku. Další důležité informace a tiskopis příhlášky lze získat na studijním odd. fakulty, tel. 068/5632013 nebo na internetových stránkách UP v Olomouci (<http://www.upol.cz/UP/Struktura/Lf/obory.htm>).

-lfup-

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

Ekologické dny Olomouc 2002

Na programu letošních EDO, které jsou připraveny na dny 30. 4. – 19. 5., je řada besed, koncertů, divadelních a filmových představení, mezi jinými i zahajovací *varhanní koncert* v chrámu sv. Michala (29. 4.), tradiční *Ekojarmark* na Horním nám. (1. 5.), besedy v Divadle hudby – *Pohyb vlastní silou* (2. 5.), *Svatý František – patron ekologie?* (3. 5.), *Mystifikace environmentalismu aneb Ekologické fetiše a pověry* (4. 5.), *Zaniklo v Čechách kritické myšlení* (5. 5.), akce v aule FF UP – *Ropáci, jací jsou?*; *Ministerský potlach* (9. 5.), společné vystoupení souborů Hradišťan a Bambini di Praga (19. 5.) v KD Sidi a *Lampiónový večer* (17. 5.) aj. K doprovodným programům budou patřit *Den Země v ZOO* na Svatém Kopečku (20. 4.) a *Den Země – Odpadová olympiáda pro děti základních škol* (22. 4.) aj.

-red-

Divadelní Flora 2002

Ve dnech 1. – 5. 5. se v Olomouci uskuteční 6. ročník mezinárodního festivalu Divadelní Flora 2002, jehož pořadatelem je Moravské divadlo Olomouc. Program festivalu (motto: *Duše – neznámá pevnina*):

středa 1. 5.

14.30 – *Dlaně* (Rusko, 1993; režie A. Aristakisjan); kino Central
16.00 – Koncert duchovní hudby sólistů MDO; kostel sv. Mořice

18.00 – A. P. Čechov: *Racek* (Divadlo F. X. Šaldy, Liberec); Velké divadlo

21.30 – S. Štepa: *Súpis dravcov* (Radošinské návné divadlo, Bratislava); Tereziánská zbrojnice

čtvrtek 2. 5.

11.00 – J. Kolář, P. Prchal, M. Eben: *Kocourek Moudročko* (Divadlo Petra Bezruče, Ostrava); Velké divadlo

14.30 – *Apokalypsa* (USA, 1979, režie F. F. Coppola); kino Central

18.00 – F. M. Dostojevskij: *Bratři Karamazovi* (Dejvické divadlo, Praha); Velké divadlo

21.30 – M. de Cervantes: *Don Quijote* (Divadelní studio Disk, DAMU Praha); Tereziánská zbrojnice

pátek 3. 5.

11.00 – *Gilgameš* (Divadlo Buchtý a loutky, Praha); Divadlo hudby

14.30 – *Evangelium sv. Matouše* (Itálie, 1964, režie P. Pasolini); kino Central

18.00 – P. Tomaszuk: *Ofiara Wilgefortis* (Teatr Lalek Banialuca, Bielsko-Biala); Velké divadlo

20.15 – Sweet Cryslys – Big Band – Horní náměstí

21.30 – *Dokud vás sny nerozdělí* (Divadlo Continuo, Malovice); Horní náměstí

22.30 – L. Happonen: *Kenkä* (L. Happonen & P. Lorenc); Horní náměstí

sobota 4. 5.

10.00 – D. H. Lawrence – M. T. Růžička: *Milenec lady Chatterleyové* (Divadlo v 7 a půl, Brno); Velké divadlo

13.30 – *Náhoda* (Polsko, 1981, režie K. Kieślowski); kino Central

15.30 – *Krátký film o zabíjení* (Polsko, 1987, režie K. Kieślowski); kino Central

17.00 – Wonderdog Babd – jazzový koncert; před divadlem

18.00 – H. Ibsen: *Heda Gablerová* (Činoherní klub, Praha); Velké divadlo

21.30 – W. Shakespeare: *Troilus a Kressida* (Klicperovo divadlo, Hradec Králové); Tereziánská zbrojnice

neděle 5. 5.

11.00 – T. Stobodzianek: *Prorok Ilja* (Komorní scéna Aréna, Ostrava („divadlo za oponou“!)); Velké divadlo

15.00 – *Tři barvy: červená* (Francie, 1994, režie K. Kieślowski); kino Central

18.00 – L. N. Tolstoj: *Anna Karenina* (Moravské divadlo Olomouc); Velké divadlo

21.00 – W. Shakespeare: *Zimní rozprávka* (Štúdio Kaplinka, VŠMU Bratislava); Tereziánská zbrojnice

Na všechna představení mají vysokoškolsí studenti výrazné slevy.

-mdo-

UNIVERZITNÍ PRACOVISŤE INFORMUJÍ

Olomoucké historické VERBUM

Zatímco na počátku Všemohára bylo podle starožákonní knihy Genesis slovo – latinsky verbum, započala knižnice VERBUM, uvedená do života Katedrou historie FF UP, svou existenci v roce 2001 třemi publikacemi, o nichž se dále zmíníme podrobněji. Předně je však záhodno citovat ze statutu uvedené knižnice, že „přináší práce vzniklé z okruhu interních a externích spolupracovníků Katedry historie FF UP Olomouc včetně účastníků interního a externího doktorského studia, případně práce obhájené jako rigorózní na Katedře historie FF UP“, ale že také hodlá uvádět „do českého jazykového prostředí překlady připravené výše uvedeným okruhem členů a spolupracovníků katedry včetně spolupodílu studentů. Současně přináší knižnice VERBUM edice/reedice pramenů/textů již obtížné na knižním trhu a v síti knihoven dostupných.“ Odpovědným redaktorem knižnice je vedoucí Katedry historie doc. I. Barteček, CSc.; jak se na knižnici patří, má jednotný, v tomto případě „kapesní“ formát (125×200 mm) a jednotnou typografickou úpravu (Jaroslav Kolář).

Prvním edičním počinem knižnice olomouckých historiků byla studie M. Elbla *Bohemia Franciscana* s podtitulem *Františkánský řád a jeho působení v českých zemích 17. a 18. století* (129 stran), věnovaná osudům řehole založené sv. Františkem z Assisi (1182–1226). Pro nezasvěcené uvedeme, že tento světec, spojíví řeholní sliby se závazkem naprosté chudoby a duchovní služby těm nejchudším a nejpovrhovanějším, stál u zrodu tří mnišských řádů – minoritů (z fratres minores – menší bratři, „nejmenší v Království božím“, zal. r. 1209, potvrzený papežem Honoriem III. r. 1223), jejichž ženské větve – klarisek (z názvu Chudé paní pod vedením sv. Kláry z Assisi, zal. r. 1212), a terciářů a terciářek uvedených řádů, tj. osob, jež žijí podle řeholních pravidel buď soukromě, nebo v klášterech, neskládají však slavné sliby a nedodrží klauzuru. Do Olomouce přišli františkáni-minoritě kolem roku 1240; vystavěli si klášter a kostel v místech dnešního kostela Panny Marie Sněžné, roku 1567 byly tyto objekty postoupeny jezuitům a minoritě se přestěhovali do budovy zrušeného kláštera augustiniánek s kostelíkem sv. Jakuba v místech dnešního zadního traktu Filozofické fakulty UP. V souvislosti s josefinskými reformami byl olomoucký klášter minoritů zrušen a v jeho budově byla umístěna zemská nemocnice. Obdobný osud postihl olomoucký klášter františkánů-bernardinů (přísné řádové odnože založené sv. Bernardinem ze Sieny, 1380–1444), jež vznikl spolu s dodnes dochovaným kostelem Neposkvrněného početí Panny Marie roku 1468 na tehdejší olomouckém předměstí Bělídlech (dnes Slovenská ulice); v roce 1785 se do kláštera bernardinů přestěhovali dominikáni

Máte zájem využívat výpočetní techniku při výuce studentů?

Naše univerzita získala od Browstone Research Group multilicenci na využívání software *Diploma for Windows*. Uvedený software umožňuje učitelům připravit si podle svých požadavků a s ohledem na specifika dané disciplíny různé typy testů k objektivnímu posouzení momentální úrovně přípravy studentů na výuku nebo na zkoušku. Současně dává učitelům možnost poskytnout studentům materiály k samostudiu v HTML formátu. Testy mohou studenti realizovat jak na individuálních počítačích, tak s využitím síťových instalací. Do programu lze vkládat obrázky ve standardních formátech, program obsahuje i editor rovník. Menu programu je v anglickém jazyce, texty je však možné psát běžnými písmi s českou diakritikou. Případní zájemci se mohou obrátit na své správce sítě, kteří jim zajistí instalační CD. Manuál programu v anglickém jazyce bude dostupný v PDF formátu na serveru CVT. O přesném umístění a názvu budeme v nejbližší době informovat e-mailem.

V měsíci červnu připravujeme pro zájemce prezentaci tohoto programu ve velké posluchárně Teoretických ústavů LF UP.

-pet-, -neop-

od kostela sv. Michala. M. Elbl se ovšem zabývá českými a moravskými františkány v pozdějších stoletích; z olomouckých františkánů tehdy vynikl kvardián (představený) zdejšího kláštera Paulinus Zaczkwic, jenž sepsal pozoruhodnou kroniku světské okupace Olomouce v letech 1642–1650.

Jako druhý svazek knižnice VERBUM vyšla práce J. Lacha *Josef Šusta a Dějiny lidstva* (181 stran), podávající nejen ucelenou biografii, ale i analýzu díla předního českého meziválečného historika, iniciátora a spoluautora syntetického zpracování světové historie. Lachova studie vzápětí po svém vydání upoutala pozornost české historické obce, jak dokládají pozitivní recenze v celostátních i regionálních odborných časopisech – např. ve 4. čísle ročníku 99/2001 *Českého časopisu historického* recenzent konstatuje, že „důkladný pramenný průzkum (...) umožnil podrobnou rekonstrukci vzniku *Dějiny lidstva* a poznání stavu práce na nevydaných svazcích, včetně závěrečného, existujícího jen v návržích koncepčního charakteru. Před čtenářem se tak odvíjí Sustova organizační práce, podíl jednotlivých spolupracovníků, účasť významných osobností české vědy (nejen učasť historické), Sustovo vyjednávání s nakladatelstvím Melantrich, snaha Karla Stloukala dokončit Sustovo dílo po jeho sebevraždě v roce 1945. Autor se zamýšlí i nad „charitativním“ posláním *Dějiny lidstva* za druhé světové války, kdy autoři státi dostávali honoráře i za nevydané (a někdy nedodané) kapitoly.“

Třetím svazkem knižnice VERBUM je publikace L. Hrabové a kolektivu nazvaná *Osobnost a moc v 11. století – Adam Brémský o životě arcibiskupa Adalberta* (100 stran), představující druhý typ knižních projektů knižnice. Jedná se o edici překlada 3. části latinsky psané kroniky brémsko-hamburského arcibiskupství, sepsané ve druhé polovině 11. století brémským kanovníkem Adamem (studii věnovanou tomuto kronikáři a jeho kronice předesal edici L. Hrabová). „Je až překvapující zjištění,“ uvádí ve svém recenzním posudku publikace J. Schulz, „že Adam Brémský zápasil se stejnými problémy jako český kronikář Kosmas...“

Jaké jsou perspektivy historické knižnice VERBUM? V nejbližších dnech vyjde práce R. Pavličkové *Sídla olomouckých biskupů, Mecenáš a stavebník Karel z Liechtensteinu-Castelkornu (1664–1695)*, následovat budou monografie K. Válové *Curia episcopalis Olomouensis v raném novověku* (na téma olomouckých církevních dějin) a I. Bartečka *Vlastimil Kybal (Historik v iberio-americkém světě)*. Můžeme říci, že finanční prostředky, jež redakce knižnice obětuje na ediční práci z grantů, výzkumných záležitostí i soukromého sponzoringu, jsou vynakládány nanejvýš účelně – vždyť co jiného trvalého zbývá po historikovi na tomto světě nežli jeho publikace? -if-

Z VĚDECKÝCH PRACOVÍŠŤ UP

O Katedře muzikologie FF UP i o jiném

Mezi relativně nová pracoviště Filozofické fakulty patří i Katedra muzikologie, která vznikla v roce 1992 z Muzikologické sekce Katedry věd o umění založené o dva roky dříve. Od počátku stojí v jejím čele (s výjimkou období 1998–2000, kdy ji vedl prof. Ivan Poledňák) prof. PhDr. Jan Vičar, CSc.

V září letošního roku oslaví Katedra muzikologie své desetileté jubileum. Mohl byste bilancovat výsledky její činnosti?

V roce 1990 jsme začínali organizačně „od nuly“, avšak byla tu tradice Ústavu pro hudební vědu a výchovu založeného v roce 1946 prof. R. Smetanou. Myslím, že se nám brzy podařilo prokázat oprávněnost své existence i ve srovnání se zavedenými pracovišti v Praze a v Brně. Například naše publikační aktivity byly v minulém desetiletí daleko nejvýraznější. Svědčí o tom pět obsáhlých anglicko-německých publikací Musicologica Olomucensia (šestý sborník je připraven do tisku), čtyři české sborníky Kritické edice hudebních památek a na dvacet knih a učebnic vydaných interními a kmenovými externími pedagogy katedry, případně i doktorandy alespoň práce od V. Hudce Zdeněk Fibich – Tematický katalog (Praha 2001, 850 s.), od J. Jiráka Zdeněk Fibich (Praha 2000, 307 s.), od I. Poledňáka Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu (Olomouc 2000, 232 s.) a přepracované druhé vydání Úvodu do studia hudební vědy (s Jiřím Fukačem; Olomouc 2001, 260 s.), od J. Sehnala Caroli de Liechtenstein-Castelcorno episcopi Olomucensis operum artis musicae collectio Cremsirii reservata (spolu s J. Peškovou; Praha 1998, 979 s.) a Dějiny hudby na Moravě (spolu s J. Vysloužilím; Brno 2001, 311 s.), či mou Hudební estetiku (spolu s R. Dykastem; Praha 1998, 184 s.). Máme radost i z výsledků práce nejmladší generace, ba dokonce i bakalářů, jejichž spisy vytvořené pod vedením dr. S. Tesaře jsou materiálově mnohdy velmi cenné. Jedna z našich studentek, L. Brázdová, získala v rozmezí dvou let dvakrát Cenu rektora UP – za bakalářskou i za magisterskou práci na dvě zcela odlišná témata. Několik doktorandek se zapojilo do čtyřletého projektu European Science Foundation Musical Life in Europe, 1600–1900, který je řízen ze Štrasburku a jehož jsem koordinátorem za Českou republiku. V připravované třináctisvazkové publikaci je zahrnuto i několik kapitol o hudbě na našem území. Toto „muzikologické mládí“ by nemělo mít v budoucnosti problémy s tzv. citačními indexy. Jsme zapojeni i do projektu Výzkum historie a kultury Moravy, kde by nejvýznamnějším hudebněvědným výstupem měla být kniha Varhany na Moravě od J. Sehnala. Pokračujeme rovněž v pořádání konferencí – letos v listopadu to bude kolokvium Dějiny hudební kultury v Olomouci a ve spolupráci s Katedrou hudební výchovy PdF i celostátní konference o hudební výchově. Ještě je třeba zmínit, že pro naše studenty přednášelo v minulých letech mnoho vynikajících zahraničních osobností a nepočtený tým katedry nesl hlavní tíhu organizace dosud čtyř semestrálních pobytů studentů ze Saint Cloud State University (Minnesota) v programech Art and Music in the Czech Republic.

Jsste nejen muzikologem, ale i skladatelem, jehož fanfáry se hrají na čtyřech fakultách při promociích...

Napsal jsem postupně troje fanfáry a nabídl je našim rektorům, neboť se domnívám, že každá Jeho či Její Magnificence by měla mít fanfáry nové. Z nich se prozatím hrají dvě, a to ze záznamu, v nahrávce Moravské filharmonie, většinou ty, které začínají vířením tympánů a kterým se na Fakultě tělesné kultury říká „husitské“. Poprvé byly provedeny při slavnostním koncertu Moravské filharmonie k 50. výročí obnovy univerzity v roce 1996. Druhá skladba je melodičtější či citovější a hrává se při promociích doktorských. V obou případech je to pro mne jako olomouckého rodáka, později studenta a dnes pedagoga Filozofické fakulty velká čest.

Jsste vedoucím jedné z kateder „mířících do budovy konviktu“ a zároveň i předsedou kolegia

oboru Umění a teorie umění na UP. Co soudíte o možnosti vytvořit samostatnou Fakultu umění?

Bylo by velmi krásné mít na Univerzitě Palackého Fakultu umění, jak je tomu na některých velkých amerických univerzitách, anebo zde vytvořit zvláštní miniaturu, která by byla kombinací Vysoké školy umělecko-průmyslové, Akademie výtvarných umění, Filmové a televizní fakulty, Divadelní fakulty a Hudební fakulty Akademie múzických umění, případně i Fakultu architektury ČVUT. Bohužel samo sestěhování uměnovědných a uměnovýchovných kateder do rekonstruované budovy k tomu nestačí. Odhaduji, že proces utváření umělecké fakulty, která by disponovala alespoň několika akreditovanými uměleckými studijními programy v oblasti divadla, hudby, filmu a výtvarného umění, by trval 10–20 let. To za předpokladu, že by stávající katedry rychle „bobtnaly“ přijímáním nových pracovníků-umělců a vytvářením uměleckých programů, a poté že by se jako buňky rozdělily na pracoviště dosavadní a nová – umělecká. Pouhá transformace dnešních uměnovědných a uměnovýchovných kateder do podoby kateder uměleckých oborů a programů by nebyla schválena příslušnou pracovní skupinou pro umělecké a uměnovědné obory (vycházejím ze svých zkušeností, neboť jsem v této skupině od jejího ustavení až do září roku 2001 pracoval), natož potom Akreditační komisí (se členem této komise pro umělecké obory PhDr. Petrem Kratochvílem, CSc., jsem tuto záležitost nedávno konzultoval). Několik našich docentů habilitovaných v různých uměleckých oborech na uměleckých školách totiž pro garanci programů celé fakulty umění nestačí (pro srovnání připomínám, že jen jediná katedra klávesových nástrojů na HAMU disponuje šesti profesory a řadou docentů). Došlo by rovněž k zásadnímu omezení současných odborných a učitelských oborů, a tím i k oslabení Filozofické a Pedagogické fakulty. Zkušenost navíc ukazuje, že uměnovědné katedry na vysokých uměleckých školách či fakultách „nemají na různých ústlano“, neboť jsou tam jen servisním pracovištěm zajišťujícím minimální penzum teoretických vědomostí pro prakticky orientované studenty. Tím nechci říci, že by se na stávajících pěti katedrách nemělo pěstovat umění. Naopak, to musí být středem nejen naší teoretické reflexe, ale pokud možno i praktické a tvůrčí pozornosti. Shrnuji: Naději na akreditaci mají v současné situaci jen jednotlivé umělecké studijní programy, dobře uvážené a zabezpečené personálně i materiálně. Tímto směrem postupují některé pedagogové Katedry výtvarné výchovy PdF UP.

Akreditované umělecké studijní programy by vyššími finančními koeficienty (dokonce až 3,5) a tím i většími dotacemi na studenta pomohly řešit náročnost provozu rozlehlé budovy...

Studenti muzikologie, teatrolgie, filmologie a dějin výtvarných umění mají na všech filozofických fakultách v České republice nejnižší možný koeficient 1,0 (studenti „výchov“ na pedagogických fakultách jsou na tom o něco lépe). To považují za nesprávné, neboť tyto studijní programy jsou nesporně finančně náročnější než třeba studium filologických oborů dotovaným koeficientem 1,2. Například muzikologie bude vždy oborem relativně „drahým“, protože „malým“ a přitom členitým a bohatě rozvinutým, navíc s nezbytnou účastí praktické individuální či skupinové výuky (například hra na klavír, hra partitur, výuka harmonie, kontrapunktu, kompoziční praktikum, řízení sboru apod.). Připravujeme materiál, který by tuto náročnost jednoznačně dokumentoval, a pomohl tak přimět Ministerstvo školství, aby koeficient pro muzikologii o nějakou tu desetinu zvýšilo. Nikdy však nebudeme srovnatelní s uměleckými obory. Například studium dirigování na HAMU je několikanásobně dražší proto, že těžiště výuky spočívá v individuální výuce několika studentů několika vysokoškolskými profesory (například Jiřím Bělohávkem, Jiřím Chválou aj.) a navíc za aktivní účasti korepetitorů, většinou docentů, kteří nahrazují orchestr hrou na klavír. Pořizovací hodnota těchto nástrojů je alespoň jeden milion korun, téměř každý týden je nutno klavíry ladit atd. Ročníkovým výstupem potom bývá koncert adepta dirigentského umění s profesionálním tělesem. Jen v tomto měsíci dirigují v Praze tři studenti Hudební fakulty AMU orchestry z Plzně, Hradce Králové i Moravskou filharmonii z Olomouce. Náklady na honoráře a cestovné pro tato tělesa jsou přirozené do statisíců. Bylo by lákavé založit na olomoucké univerzitě třeba ve spolupráci s Moravskou filharmonii, olomouckou operou a jejich šéfy uměleckých studijních programů dirigování orchestru, avšak mám obavu, že by to zároveň prudce zvýšilo náklady.

Jak vidíte budoucí existenci Katedry muzikologie v budově konviktu?

Na působení katedry v objektu, jehož dnešní velkorysá rekonstrukce je stejně významným počinem, jako byla kdysi jeho výstavba, se velmi těším. Sugestivní koncepcí rektora prof. J. Jařaba, kterou potvrdil i jeho pokračovatel prof. L. Dvořák a současná Její Magnificence, prof. J. Mačáková, vytvořila výborné předpoklady pro to, aby se jedna z budov „staré univerzity“ stala nejen důstojným stánkem pětice uměnovědných a uměnovýchovných kateder, ale během několika let také centrem studentského a veřejného kulturního života oživujícího historické jádro Olomouce. Měl by tomu napomáhat také Kabinet pro uměnovědná a uměnovýchovná studia, který jako specifické metodické, koncepční a koordinující pracoviště vytváříme s vedoucími spřízněných kateder právě v těchto dnech.

-jv-

TÉMA: GRANTOVÁ ÚSPĚŠNOST

Dotace pro sedm projektů lékařského výzkumu a vývoje na UP

Interní grantová agentura Ministerstva zdravotnictví ČR udělila finanční podporu sedmi projektům lékařského výzkumu a vývoje na Univerzitě Palackého pro rok 2002. Z naší univerzity vzešlo celkem 36 žádostí o udělení grantu IGA MZ ČR, přičemž dalších sedm projektů bylo komisí ohodnoceno jako velmi dobrých, zasluhujících podporu. Z důvodu nedostatku finančních prostředků na výzkum a vývoj se ministr zdravotnictví rozhodl v těchto případech peníze neudělit.

Finanční podporu IGA MZ ČR získaly tyto projekty: prof. V. Král: Neoadjuvantní léčba karcinomu jícnu a její vliv na bezprostřední a dlouhodobé výsledky resekcí jícnu (463 tis. Kč), prof. J. Pazdera: Odhad biologických vlastností odontogenních cyst ve vztahu k terapii (523 tis. Kč), MUDr. M. Fiala: Léčba fibrilace síní úplnou izolací plicních žil vytvořením souvislé obkružující radioefekční léze na síňové straně žilního ústí (887 tis. Kč), prof. V. Janout: Využití databáze preventivních prohlídek k epidemiologickým studiím

(312 tis. Kč), doc. P. Anzenbacher: Přítomnost cytochromu P450 ve kmenových buňkách (398 tis. Kč), doc. M. Kolář: Zdroje, šíření a možnosti prevence vankomycinrezistentních enterokoků (498 tis. Kč) a doc. M. Petřek: Chemotaktický cytokin MCP-1 a jeho receptory CCR2 a CCR5 u aterosklerotického postižení koronárních a periferních cév (236 tis. Kč). Celkem tak univerzita získala 3 317 000 Kč.

V počtu přijatých grantů se UP řadí za Masarykovu univerzitu Brno, která získala podporu pro osm svých projektů a Univerzitu Karlovu Praha se 17 přijatými výzkumnými záměry:

	Počty přijatých grantů		úspěšnost
	o grant	grantů	
UK Praha	105	17	16%
MU Brno	42	8	19%
UP Olomouc	36	7	14%

-ano-

O ČEM SE MLUVÍ

Současnost a budoucí rozvoj Univerzity Palackého z pohledu dislokace

Jak jsme informovali v minulém čísle Žurnálu UP, schválil Akademický senát UP na svém zasedání 27. 3. mj. podkladový materiál pro hospodaření UP s nemovitým majetkem, vypracovaný v souvislosti s *Dlouhodobým záměrem UP*, který pod výše uvedeným názvem předložil kvestor UP Ing. J. Jirka. V dnešním čísle ŽUP se mohou naši čtenáři seznámit s jeho klíčovými pasážemi:

Dislokační problémy, se kterými se UP potýká (vliv restitucí, rozvoj nových oborů), nás v nedávné minulosti přinutily k novému pohledu na budoucí rozmištění objektů univerzity ve městě. Vzhledem k charakteru města Olomouce nelze v našem případě uvažovat o jednotném univerzitním areálu, naši snahou tedy je vytvoření několika z hlediska univerzity specializovaných menších zón.

Vzhledem k potřebě efektivnějšího plánování investičního rozvoje UP v závislosti na reálných potřebách probíhá na UP již třetím rokem odborné vyčíslení prostorových potřeb pro výuku a výzkum u největších fakult. V současné době jsou tyto podkladové materiály, na jejichž základě jsou postupně zpracovávány stavební programy jednotlivých areálů, zpracovány pro FF, PřF, LF, dokončuje se PdF.

Obory humanitního charakteru (FF, PdF, CMTF, PF)

Tyto obory by měly zůstat v historickém jádru města a jeho nejbližším okolí, kde mají své tradiční místo (pouze PF má k dispozici relativně moderní objekt na Envelopě, což spolu s ubytovacími objekty pro studenty na historické centrum bezprostředně navazuje). Další rozvoj těchto oborů musí brát v úvahu jak současný i budoucí rozvoj, tak i následky restitucí aktů z počátku 90. let.

– Dokončuje se rekonstrukce bývalého Jezuitského konviktu v Univerzitní ulici pro potřeby uměleckých a uměnovědných kateder FF a PdF, která řeší následky nejrozsáhlejší restituce. Výuka by měla být zahájena v zimním semestru 2002/2003.

– Uvolnění zbyvajících prostor užívaných armádou na Žižkově náměstí, jejich kompletní rekonstrukce a přemístění Katedry pedagogiky PdF do hlavní budovy fakulty se podařilo v letech 2000 a 2001.

Další uvažovaná doplnění, příp. rekonstrukce:

– Půdní vestavba pracoven v objektu CMTF bude zahájena na jaře 2002 s termínem uvedení do užívání v září 2002. Současně by měla být provedena generální oprava sociálních zařízení. V roce 2003 by měla být provedena rekonstrukce ostatních podlaží objektu za účelem získání velké učebny a dalších výukových prostor. Po dokončení vnitřních úprav bude provedena rekonstrukce nádvorí.

– Rekonstrukce či lépe vybudování nové auly v objektu FF. Z hlediska věcného by měla být spojena s komplexní rekonstrukcí celého objektu, kde zejména fasáda, okna a sociální zařízení jsou v téměř havarijním stavu.

– Výhledově (cca 20 let) je nutno řešit prostory pro pracoviště FF umístěná v objektu Wurmova 7, který UP prodala v rámci směn nemovitostí Metropolitní kapitule.

– Rekonstrukce sálové části budovy Právnické fakulty a rekonstrukce uvolněných prostor po Katedře pedagogiky PdF.

Lékařské obory

Lékařské obory by měly vytvořit komplexní areál v okolí současných Teoretických ústavů LF v těsné návaznosti na možnosti výuky klinických oborů v objektech současně se rozvíjející Fakultní nemocnice. Jednání o možnosti využití některého uvolněného objektu FN pro umístění Děkanátu LF a některých výukových prostor skončila neúspěšně, pro další rozvoj je tedy třeba vrátit se k původní koncepci z počátku 90. let, tj. k záměru na dostavbu TÚ LF. Po provedení výpočtu plošných potřeb a sestavení stavebního programu byla zpracována studie dostavby a současně rekonstrukce stávající budovy tak, aby splňovala nejnovější technické parametry a aby

zejména technologicky nejnáročnější provozy (patologie, soudní lékařství, anatomie, mikrobiologie) byly umístěny v nových prostorách, kde bude možné některá technologická zařízení efektivně sdílet. V současné době je zpracováván investiční záměr na tuto akci a současně i podklady pro projednání uvažované investice v expertní komisi MŠMT. Nezávisle na tom však vzhledem k havarijnímu stavu některých částí původní budovy TÚ musí probíhat její postupné opravy, příp. rekonstrukce – ovšem v rámci možností již s přihlédnutím k navržené nové studii.

Přírodovědecká fakulta

Tato fakulta se v současné době potýká s největšími prostorovými problémy. Vzniklá situace byla do určité míry předvídána, proto bylo rozhodnuto vybudovat areál přírodních věd zcela nový, který by vyhovoval po všech stránkách potřebám moderní výuky a který by zahrnoval i potřebné zázemí fakulty. Univerzita získala pro tento účel poměrně rozsáhlý pozemek v Olomouci-Hejčíně, kde byl postaven první nový objekt. Další pokračování výstavby však skončilo na nedostatku finančních prostředků. Ačkoli byla v polovině 90. let zpracována studie celého areálu, bylo rozhodnuto nepokračovat ve výstavbě v tomto prostoru. Důvodů je hned několik – předpoklad územního plánu, značně obtížné stavební podmínky v tomto prostoru, enormní finanční nákladnost plánované výstavby, která by neumožnila soustředit fakultu v dohledné době, a také současný stav rozvoje některých pracovišť PřF v jiných lokalitách (např. biologická pracoviště v Holici).

Vedení UP tedy rozhodlo o nasměrování rozvoje fakulty do dvou subareálů, a to do prostoru Envelopy a do prostoru Holice s ohledem na nerychlejší možný postup v její konečné dislokaci. Koncentrace oborů biologických do areálu Holice je v souladu se záměrem města i UP na vybudování technologického parku zaměřeného právě na biotechnologie. Prvním krokem je již vybudované Centrum pro inovaci a transfer technologií UP. Další část fakulty by měla být soustředěna do prostoru Envelopy – fyzikální katedry po odpovídající rekonstrukci do objektu bývalých vývojových laboratorů a dílen, pro ostatní se předpokládá nová výstavba. Tato varianta umožní i případný etapový postup s nižšími náklady. V této podobě je i zařazena do Dlouhodobého záměru rozvoje UP jako prioritní akce.

Fakulta tělesné kultury

FTK se postupně etabloje v areálu Neředín. I ten však bude ještě vyžadovat doplňující investice, a to zejména do základního sportovního vybavení. Umístění fakulty v této části města není zřejmě z hlediska ostatních návazností optimální, ale v situaci, kdy po vzniku fakulty dostala univerzita k dispozici rozestavěné objekty po sovětské armádě a naděje na jiné objekty byla prakticky nulová, se toto řešení jevílo jako jediné východisko a v současné době tvoří fakulta v této části města již poměrně solidní uzavřený areál. Zbývající objekty prošly větší či menší rekonstrukcí v posledních několika letech (Hynaisova, Sportovní hala), po povodních v roce 1997 pak zejména Sportovní hala dostala prakticky zcela novou tvář, povodní demolovaná loděnice je nahrazena zcela novým objektem dokončeným v polovině roku 1999. Od původní úvahy o vybudování basebalového a softbalového hřiště za Mlýnským potokem (spolu s basebalovým klubem Sigma) bylo upuštěno – řeší město spolu se Sigmu v jiné lokalitě. Počínaje rokem 2001 byla Sportovní hala včetně loděnice převedena do správy Rektorátu UP jako celoškolské účelové zařízení.

Samostatnou kapitolou je vycvikové středisko Pastviny, které tato fakulta spravuje. Středisko má nově vybudované sociální zázemí, potřeba je ještě úprava sportoviště a zejména výměna dožijící technologie stravovacího provozu. V posledních letech byly ubytovací kapacity doplněny chatkami a tento trend by měl pokračovat i v letošním roce. Výhledově

bude nutno řešit náhradu (příp. rekonstrukci) dvou přízemních dřevěných budov, které slouží pro ubytování personálu.

Informační centrum, Rektorát UP

Stmelujícím prvkem celé univerzity by měly zůstat objekty vedení UP (rektorátu) a Informačního centra UP v samém středu historického areálu. Objekt rektorátu se podařilo v roce 2000 odkoupit od Metropolitní kapituly, které byl navrácen v restituci. Objekt IC UP byl rekonstruován v letech 1995–1999. V poslední době byla do objektu přemístěna další pracoviště, která byla do struktury IC zařazena (Konferenční servis, CDV), připravují se úpravy prostor pro počítačovou studovnu (cca 70 počítačů). V roce 2000 se podařilo přemístit autoprovaz do garáží v suterénu PF a dosavadní objekt v roce 2001 odprodat. Do centrální správy patří v současné době i výše zmíněná Sportovní hala a loděnice a rekonstruovaný objekt CITT v areálu Holice.

Správa kolejí a menz

Ubytovací kapacity po značném nárůstu počtu studentů v posledních letech jsou v současné době stále ještě nedostatečné, proto se přistoupilo jednak k nákupu nového objektu ve Chválkovicích (164 lůžek s možností zvýšení kapacity na 204 lůžek), realizovala se výměna objektů mezi UP a SZŠ (nárůst kapacit o 120 lůžek), byla dokončena rekonstrukce prvního objektu v Neředíně (338 lůžek) a zahájena rekonstrukce dalších dvou objektů (předpoklad dokončení září, resp. prosinec 2002). Současně se pro ubytovací účely postupně upravily další prostory v dosavadních objektech a probíhá jejich postupná rekonstrukce. K zamyšlení nás nutí stav kolejí M. Kudeřkové, jejíž rekonstrukce s ohledem na její malou kapacitu by s největší pravděpodobností nebyla rentabilní. Rozhodně však musíme uvažovat o rozšíření kapacit stravovacích. Vzhledem k uvažovanému rozmištění školy je ale potřeba uvažovat s doplněním výdejen stravy ve všech areálech (mj. Neředín, nová výdejna stravy je zahrnuta jak ve studii na rekonstrukci v areálu Holice, tak ve studii na dostavbu a rekonstrukci TÚ LF). Předpokládá se rekonstrukce výdejn na RUP (2002).

-red-

NA PULTECH KNIHKUPECTVÍ

Knižní tipy

Tento týden nabízí Knihkupectví Studentcentrum jako doplňkovou literaturu studentům mimo jiné i následující novinky:

A. Sedláček: *Atlasy erbů a pečeti české a moravské středověké šlechtě*. Svazek I, II (Academia).
Kol. autorů: *Slovník českých literárních časopisů, periodických literárních sborníků a almanachů 1945–2000* (Host – Votobia),
Znak, struktura, vyprávění. Výbor z prací francouzského strukturalismu (Host),
Robert M. Cohen: *Nejčastější psychické poruchy v klinické praxi* (Portál).

Dále upozorňujeme na dotisky:
Kol. autorů: *Vademecum pomocných věd historických* (H+H),
H. Siebenschein a kol.: *Německo-český slovník I. + II.* (ICK – Ráček, Velehrad).

Kompletní aktuální nabídku naleznete na adrese www.studentcentrum.cz.

-for-

Moudrým je i ten, kdo dovede být hloupým, když je toho zapotřebí.

Jaromír John († 24. 4. 1952)

Mlčení talentů bývá výmluvnější než jejich nejpřesvědčivější činnost.

Stanislav Brzozowski († 30. 4. 1911)

Diskuse, názory, ohlasy

K diskusi kolem českých vysokých škol

Z příspěvků, v nichž jsme se prof. Strnad a já střídavě vyjadřili k situaci vysokých škol, je jasné, že situace je tak složitá, že bez jistého zjednodušení o ní nelze psát. Chtěl bych proto na začátku svého dalšího diskusního příspěvku zdůraznit dvě věci. Za prvé, že si velice cením odvahy prof. Strnada o podobných věcech psát, čímž otevřel diskusi o „univerzitním obrození“ tam, kde – jak sám trefně dodává – patří, totiž mezi námi pedagogy. A jsem velice rád, že mohu svými poznámkami doplnit obraz, který podává. Za druhé poznávám, že prostředí, z něhož pocházím, tedy prostředí humanitních věd na „teaching university“ (v mém případě Utrecht a Amsterdam), má – jak je i jasné z odpovědi prof. Strnada – jiné problémy a poměry, než prostředí přírodních věd na „research university“, a to platí rozhodně i pro Nizozemí. Z rozdílu těchto typů institucí vyplývá i naše trochu rozdílné stanovisko.

K poznámce o habilitaci ze strany pana kolegy doplním svoji nedávnou zkušenost z výročního setkání českých germanistů, kde byl problém habilitace jedním z bodů jednání. Co jsem tam slyšel o podmínkách pro habilitování na určitých univerzitách (např. 50 publikací, až 90 citací v tuzemském tisku), potvrzuje svým způsobem mínění prof. Strnada o diskriminaci cizinců u habilitace. Takové požadavky jsou totiž pro menší obory poněkud nereálné a tvoří nepřijemnou a asi také zbytečnou brzdu habilitaci mladších vědců.

Pravda je rovněž, že na zahraničních univerzitách pochází podstatně větší část příjmů z grantů, než je zvykem v ČR. Po čerstvých zkušenostech s vyplňováním českých grantových formulářů – pro mě poprvé – je mi jasné, proč: ty zahraniční jsou většinou trochu srozumitelnější (osobní zkušenosti mám především s nizozemskými a vlámskými granty, které tvoří dokonce velmi podstatnou část zdrojů olomoucké nederlandistiky). Není to způsobeno mými chatrnými znalostmi češtiny. Dovolil jsem si předložit paragrafy o podmínkách financování svým studentům pátého ročníku v hodině „překládání odborných textů“ a zjistil jsem, že jsem rozuměl mnohým jazykovým „perličkám“ ještě lépe než oni. Tzv. finanční „z třetích zdrojů“, tj. ze zakázek firem apod., je v zahraničí podstatným zdrojem příjmů u praktičtější zaměřených oborů. Ale pokud tomu dobře rozumím, ministr školství, mládeže a tělovýchovy ČR podnikání univerzit loni zakázal a tím podobný způsob získání peněz fakticky znemožnil.

Z poznámek prof. Strnada je mi jasné, že nizozemský systém je více blízký českému systému než americký, s nímž ho prof. Strnad zřejmě srovnává. Počet stálých míst se v Nizozemí týká větší části funkcí. Pokud vím, jen tzv. „asistenti“ či „badatelé ve vzdělání“ jsou vyloučeni ze stálých míst – tito asistenti jsou většinou doktorandi a mají běžné místo na čtyři či pět let, během nichž musejí ovšem dokončit doktorát. Systém konkurzů a rekonkurzů, o kterém jsem mluvil v minulém článku, se týká v Nizozemí těch ostatních. Doktorský titul a publikační činnost je většinou podmínkou pro stálé místo.

Hranice odchodu do důchodu je v různých zemích EU různá. V Nizozemí končí zaměstnání pro všechny pedagogy kromě profesorů ve věku 65 let. Většina lidí odejde z vlastní vůle dokonce dříve, kolem 57–62 let. Profesori mohou zůstat do 70 let a pak musejí odejít i oni. Situace je ovšem úplně odlišná od české situace tím, že je dostatek mladých titulovaných vědců. Zdejší univerzity většinou spíše přemlouvají staré profesory, aby učili nadále. Jinak hrozí, a to zejména v menších oborech, ztráta akreditace, a tím faktický zánik oboru. Často totiž neexistuje mladší kolega, který by mohl nahradit odcházejícího profesora. Důchody profesorů jsou ovšem tak nízké, že sotva lze očekávat, že by pracovali zdarma, a tak vznikl současný systém.

Proč je nedostatek mladých? Jednak je to specifikum tzv. postkomunistických zemí, a možná zejména ČR a SR. Velké čistky z let 1969–1971 se tehdy týkaly především aktivních angažovaných a mladších vědců, tedy těch, kteří by teď měli kolem 50–60 let;

řadu Čechů, kteří takto museli emigrovat, jsem jako student poznal sám, ovšem po emigraci ve funkci na nizozemských univerzitách... (typické příklady jsou prof. Z. Dittrich – historie v Utrechtu, prof. H. Renner – historie v Groningenu a zesnulý prof. M. Režniček – historie umění v Utrechtu). Zejména menším oborům na filozofických a pedagogických fakultách se v sedmdesátých a osmdesátých letech politicky moc nepřálo, a tak chybí celá generace učitelů ve středním věku, kteří by za normálního vývoje byli nyní docenty a mohli by nastoupit na profesorské místo. Mladým se zase často nechce do doktorského studia, protože se s podobným platem neuvíví. Pro srovnání: mladý doktorand dostane v Nizozemí na místě „asistenta ve vzdělání“ cca 1 600–2 300 EUR měsíčně (což je sice poměrně málo, ale stále 1,0 až 1,3× tamější průměrný plat) a má nanejvýš šest hodin výuky, dobře vybavené pracoviště (výkonný, maximálně tři roky starý počítač, téměř všechna standardní vědecká periodika při ruce a vlastní rozpočet na knihy, o kterém se tu nemůže zdát ani té nejbohatší katedře). Pak není tak problematické, aby v rozumném času dosáhl doktorského titulu, a tím je dán také dostatek výběru poměrně mladých adeptů na profesorské místo.

Produktivita se na českých univerzitách skutečně zvýšila asi o 250 %, prostě již tím, že počet pedagogů moc nestoupal a vzrostl naopak počet studentů průměrně o 300 % proti stavu v roce 1989. Myslím si (nemám však k dispozici přesná čísla), že produktivita stoupala výrazně i z hlediska vědeckých výstupů. Na základě srovnání s Nizozemím se domnívám, že personální přebujelost univerzit, alespoň te naší, není až tak hrozná. Čísla tomu odpovídají: internetová stránka UP podává čísla 1 903 zaměstnanců (tedy i technici atd.) a 12 027 studentů

ve roce 2000, tedy 1 pracovník na 6,3 studentů (nyní je ovšem počet studentů již vyšší). Pro srovnání: Utrechtská univerzita měla ve stejném roce 22 029 studentů a 7 200 zaměstnanců, tedy 1:3,06. Tamější filologická fakulta měla v roce 2000 3 511 studentů, 248 stálých a 150 ostatních pedagogů – vesměs doktorandů, takže poměr 1:8,8 na pedagogické úrovni.

Ani administrativní není v tomto srovnání předimenzována. Víím, že např. počet zaměstnanců na Děkanátu FF UP je na absolutním minimu – celkem sedm zaměstnanců na děkanátu a ještě pět na studijním oddělení, a to pro cca 3 500 studentů. Utrechtský děkanát srovnatelně velké filologické fakulty má zhruba čtyřikrát tolik zaměstnanců pro stejné množství práce. Ale možná jsou relace na jiných evropských univerzitách jiné. Pokud znám jiné univerzity (většinou jsem je navštívil v rámci badatelských pobytů), neměl jsem však dojem výrazné odlišnosti proti Nizozemí.

Jistě by se různé věci daly organizovat efektivněji, a tím ušetřit finance. Hlavním kamenem úrazu zůstává však podle mého názoru „podfinancování“ celého vysokoškolského systému. Ostatně během protestního setkání v aule PF UP 10. října 2001 paní rektorka jasně dokázala faktický pokles finančních prostředků od roku 1993. A s „podfinancováním“ by se velice rychle mělo něco dělat, dříve než univerzity vymřou dvěma způsoby: odchodem starších (tzv. přirozenou cestou) a odchodem mladších do finančně zajímavějších zaměstnání. Hlavní otázkou je, jak přesvědčit politiky, aby investovali spíše do vzdělání mladých Čechů, jichž je nedostatek, než do krachující zastaralé velkovýroby, již je přebytek.

Drs. W. Engelbrecht,
vedoucí Sekce nederlandistiky KGaN FF UP

Fejeton

Pípadlo

Nestává se věru často, aby nějaký stroj sáhl člověku do svědomí. Udělátko, které by umělo lidem odečítat myšlenky, našťásti ještě nikdo nevymyslel a bohdá nevymyslí. I pověstné detektory lží, se kterými se kasají policieji vyšetřovatelé v televizních seriálech, jsou na lidské svědomí krátké – ty změní leda tak potný reflex kůže, dechovou frekvenci nebo krevní tlak. Otrlého kriminálního však neusvědčí, ani kdyby jej vyšetřovatel poslal s lahvičkou nékam na záchod. Tím více je s podivem, že naše univerzita vlastní přístroj, který zřejmě jako první na světě umí číst myšlenky na dálku. Toto zařízení stojí u vchodu do šaten Knihovny Univerzity Palackého ve Zbrojnici.

Ríkám mu pípadlo, podobně jako říkají děti psům „hafač“. Pípadlo je tvořeno dvěma protilehlými deskami umístěnými tak, aby mezi nimi každý, kdo vychází z vlastních knihovních prostor, prošel. Pokud dotyčný z knihovny vynáší svazky, jež nemá řádně vypůjčeny, neprojde. Pípadlo začne pípat, pán nebo paní zpoza pultu vyběhne procházejícímu vstříc a knihy mu sebere. Obvyčejně se celá věc odbude prohlášením o rozrůžnosti usvědčeného a několika hrozbami ze strany personálu, ale udály se i případy, kdy se věc řešila disciplinárním řízením někde výš. Je jasné, že naše knihovní pípadla fungují na základě elektromagnetického pole reagujícího na plíšky vlepěné do knih. Ovšem ne všechny případy, kdy se pípadlo spustilo, lze takto exaktně vysvětlit – o tom, že je pípadlo obdařeno lehce nadpřirozenými schopnostmi, má přesvědčit následující příhoda.

Bylo to jednoho sychravého podzimního večera. Zlý vitr severák se vztekle točil po Biskupském náměstí, kapky deště bubnovaly do oken Zbrojnice a odkudsi ze dvorů bývalých kanovníckých rezidencí ve Wurmově ulici vyli toulaví psi. Autor těchto řádků sestupoval po zšeřelém rozložitém schodišti směrem ke knihovním šatnám a přemýšlel, jak si obstarat první svazek druhé řady Československé vlastivědy, vyšlý v Praze v r. 1936. Když procházel pípad-

lem, tak se to stalo. Zadumanost knihovního foyeru s očíslovanými visacími zámky na pultě profízlo zběsilé pípání. – „Ach, mládí nerozumné, všechno sis zkazilo, ukaž, co máš pod svetrem!“ čel jsem vyděšen v očích blížící se šatnářky. – „Nic, já nevím,“ řekl jsem a nebylo to moc originální. A představte si, lidi zlatí, že jsem nic, zhola nic, co bych byl odcizil, nevynášel – ani pod svetrem, ani nijak jinak. Paní šatnářka mě nechala ještě jednou projít pípadlem a to už ani nepípalo.

Přemýšlel jsem nad tím, když jsem bosý kráčel nepohodou a sněhovými závějeji do rodné vsíky. Napadlo mě, že se obávaný pípadlo mohlo spustit třebaš tou nehoráznou myšlenkou, jež mi vplula do podvědomí právě v momentě, kdy jsem procházel mezi bzučícími deskami – že by totiž bylo fajn, kdyby někdo onen svazek Československé vlastivědy ze Zbrojnice odcizil a pak ho ztratil tak, abych ho já našel. Nečestně pomyslím, že bych knihu snad ani neprodleně nevrátil někde u pultu „A“ původnímu majiteli, kterému podráždilo i elektromagnetické pole pípadla, zřejmě pak se mnou zatočilo jaksepatří.

A proto – ať se nikdo neopovazuje vyvrát na pípadlo! Je to stroj přinejmenším prapodivný, člověka prokoukne skrz naskrz a vůbec, krást knihy ze stánku vědění je ohavné (nabídka, že koupím první svazek druhé řady Československé vlastivědy, však samozřejmě platí).

O. Bláha, FF UP

Hloupost je nejvládnější ze všech nemocí. Netrpí jí nemocný, ale ti okolo něj.

Jacques Prévert († 11. 4. 1977)

Příroda se snaží lhat vám přímo do očí.

Charles Darwin († 18. 4. 1882)

Věda správně chápaná léčí člověka z jeho pýchy.

Haldor K. Laxness (* 23. 4. 1902)

CO MOŽNÁ NEVÍTE...

Pro výjev na nástropní fresce Velkého zasedacího sálu Rektorátu UP existuje další varianta výkladu

Barokní sál, který v minulosti býval jídelnou proboštské rezidence a který v současnosti jako Velká zasedací síň Rektorátu UP poskytuje reprezentativní prostory pro převážnou většinu významných celouniverzitních jednání, je mj. vyzdoben monumentální nástropní malbou (12×5 m) z roku 1730 od českého malíře Karla Františka Teppera (1682–1738). Zada-vatelem a patrně i navrhovatelem námětu této malby byl olomoucký prelát František Ferdinand z Oedu, který dal roku 1729 rezidenci proboštů olomoucké kapituly přestavět do barokní podoby (viz J. Fiala: Mezi námi vzdělanci, Žurnál UP č. 29, 1997, str. 11).

Jak uvádí informativní leták RUP, představuje obraz „římského vojevůdce Koriolana, který se přidal na stranu nepřátel svého rodného města v okamžiku, kdy k němu dorazilo z Říma prosebné poselstvo v čele s jeho vlastní matkou. Koriolanova matka Volumnia klečí před Koriolanem, za ní stojící choť Venturia ho prosí, aby se zdržel boje proti rodnému městu. Jde o zobrazení tragédie z římské historie podle Tita Livia (...)“.

Existuje však i jiná, doposud neuváděná varianta výkladu námětu Tepperovy fresky; Žurnálu UP o ni poskytl informace J. Uhlíř, emeritní ředitel Západo-moravského muzea v Třebíči, který před nedávnem navštívil budovu Rektorátu UP, aby zde pořídil fotodokumentaci ke své připravované studii o barokním malíři K. F. Tepperovi. Podle J. Uhlíře zpodobnil autor fresky jinou událost; tato „oprava“ výkladu R. Chadraby je námětem jedné z kapitol připravované studie („Olomoucké intermezzo“), z níž vyjímáme:

„Ale budeme-li chtít polemizovat s s Chadrabovým výkladem možného námětu Tepperovy fresky, vezmeme si na pomoc jiný antický příběh – příběh perského krále Dáreia a Alexandra. Ten popisuje Alexandrovo vítězství přede nad tímto Peršanem v roce 333 př. n. letopočtem. Podle příběhu Dáreios po prohrané bitvě uprchl a Alexandr zajal jeho matku, ženu a dvě dcery. Alexandr prosil tím, že se k zajatým choval s úctou a laskavě. Diodóros

Sicilský i jiní vyprávějí, jak Dáreiova matka Sisygambis nejprve padla omylem na kolena před Alexandrovým přítelem Héfaistonem a byla z toho plna rozpaků. Alexandr jí galantním gestem uklidnil. Příhodě přihlíží Dáreiova žena Stateira a její dvě dcery, stejně jako celý zástup vojáků spolu s ostatními lidmi. Pro srovnání tohoto námětu s olomouckou freskou se přidržme obrazu Paola Veronese, který je nazván Dáreiova rodina před Alexandrem (obraz vznikl asi v období let 1565–1570). Na fresce i na Veronesově obraze vidíme, že jsou si dějové i kompozičně velmi blízké, a je tedy pravděpodobné, že Tepperovi byl zadán k realizaci spíše tento námět a za kompoziční předlohu mu sloužila grafická reprodukce právě tohoto obrazu. Vrátime-li se ke Koriolanově příběhu jako původně určenému námětu Tepperovy fresky, pak bychom ho také museli pojmenovat tak, jak uvádí literatura: Volumnia se svými syny před Koriolanem (Livius II., 40 – Plútarchos 12, 34–36). Pak je zarážející, že na fresce malíř vynechal tak určující postavy námětu, jakými bezesporu jsou oba Koriolanovi synové. Naopak na fresce vidíme, že vedle údajné Volumnie klečí ženské postavy. Už Chadraba si všiml, že malíř namaloval

na fresce této ženě na hlavě vedle královské koruny ještě turban, kdymyri ji nepochybně kvalifikoval jako příslušnici orientálního národa, ne-li přímo jako Peršanku. Pak by se ovšem spíše jednalo o Dáreiovu ženu Stateiru a její dcery. Ale s příběhem o perském králi a jeho rodině spojuje olomouckou fresku a Veronesův obraz daleko více podobností. Především je to nápadná podobnost samého Alexandra se stejnou postavou na Tepperově fresce. V obou případech téměř stejnými laskavými gesty povzbuzuje klečící Sisygambis v jejím omylu. Ještě výraznější podobnosti najdeme u obou postav Alexandrova přítele Héfaistona. Toho totiž převzal Tepper pro svou olomouckou fresku téměř „doslova“. Koriolanův příběh také nevysvětluje přítomnost další postavy muže s královskou korunou na hlavě, kterého Tepper namaloval až na samý levý okraj své fresky – tedy za zády Alexandra a skupiny kolem. To, že tento muž patří také k hlavním aktérům příběhu, zdůraznil malíř nejen onou královskou korunou, ale i světlým paprskem směřujícím z temného baldachýnu v pozadí právě k němu. Asi nebudeme daleko od pravdy, když v této postavě budeme spatřovat procházejícího perského krále po prohrané bitvě. Tepper s oblibou domýšlel a posouval u jednoho výjevu dějovou i časovou posloupnost. Z Veronesova obrazu převzal Tepper také postavu pážety se psem a štítem, stejně tak jednotlivé prvky iluzivní architektury – chrámek (edikulu), členící zeď v pozadí Veronesova obrazu, i motiv balustrády. Jakkoliv jsou tato srovnání povytce formální, přesvědčivě dokládají, že obě vyjadřují obsahově stejný námět: tím je Dáreiova rodina před Alexandrem.“

Jak vidno, z historie a příběhu obrazu starého téměř tři sta let, pod nímž prošlo několik generací zdejších hodnostářů, lze ještě dnes vytěžit napínavé objevování nových, mnohdy překvapivých souvislostí – stačí jen trochu zvednout hlavu vzhůru...

-mav-

Repro in I. Krsek, Z. Kudělka, M. Stehlík, J. Válka: Umění baroka na Moravě a ve Slezsku, Academia 1996, str. 467.

... A PŘÍŠTÍ TÝDNY...

22. – 28. DUBEN

Celoživotní vzdělávání a multimediální gramotnost. Seminář v rámci Academia filmu Olomouc 2002. IC UP. Pořádá Centrum otevřeného a distančního vzdělávání UP.

23. DUBEN

Mgr. J. Fišer (PřF UP): Iterační systémy multifunkcí. Olomouc-Hejčín, posluchárna č. 202, 13.30 hod. Pořádá Katedra matematické analýzy a aplikací matematiky PřF UP.

24. DUBEN

PhDr. F. Schildberger: Má cenu se angažovat v politice? (Jistoty a úskalí českého politického života). Přednáška a beseda s publicistou. Přednáškový sál Centra Aletti, Křížkovského 2, 20.15 hod. Pořádá Vysokoškolské katolické hnutí v Olomouci

RNDr. V. Slovák, Ph.D. (Fakulta metalurgie a materiálového inženýrství VSB-TU Ostrava): Použití termické analýzy při studiu oxidace uhlíkatých materiálů. Posluchárně Katedry anorganické a fyzikální chemie, Křížkovského 10, 14 hod.

3×0 (Olomoucké Otolaryngologické Odpoledne). Seminář v rámci operačního kurzu. Teoretické ústavy LF UP. Pořádá ORL UP.

24. – 26. DUBEN

11. operační kurz středního ucha. Otolaryngologická klinika UP. Pořádá ORL UP.

25. DUBEN

RNDr. P. Ilík: Measurement of chlorophyll fluorescence decay by modulation technique and its application to study the heat-induced fluorescence rises in fluorescence temperature curve. Seminář. Katedra biofyziky PřF UP, učebna F3, 13.30 hod. Pořádá Katedra biofyziky PřF UP.

25. – 26. DUBEN

XIX. konference sekce perinatální medicíny. Konference. Slovanský dům Olomouc. Pořádá Gynekologicko-porodnická klinika LF UP.

25. – 27. DUBEN

Podíl matematiky na přípravě učitelů 1. stupně ZŠ. Mezinárodní konference. Katedra matematiky PdF UP. Pořádá Katedra matematiky PdF UP.

26. DUBEN

Kurz pro zájemce o studium historie a archivnictví na FF UP. Aula FF UP/velká učebna FF UP, 9.30–16 hod. Pořádá Katedra historie FF UP.

26. – 27. DUBEN

Radiologie hrudníku: bronchogenní karcinom. Postgraduální a vědecké sympozium. Velké Losiny. Pořádá Radiologická klinika LF UP.

30. DUBEN

Doc. R. Bělohávek, Ph.D. (PřF UP Olomouc), Mgr. T. Funioková (PřF UP Olomouc): Podobnost a její fuzzy-množinové modely. Seminář z univerzální algebry a uspořádaných množin. PřF UP, posluchárna č. 301, Olomouc-Hejčín, Tomkova 40. Pořádá Katedra algebry a geometrie PřF UP.

2. KVĚTEN

Studentský biograf: Effi Briestová (r: R. W. Fassbinder, SSSR 1957). Filmový sál FF UP, 20 hod.

-red-

Rozvádět myšlenku déle než pět minut je už dotěrností. Myšlenku vědeckou nevyjímáme.

Robert Musil († 15. 4. 1942)

Ne přirodě poroučet, přírodu poslouchat!

Francis Bacon († 9. 4. 1626)

Upozornění redakce

V průběhu konání filmového festivalu dokumentárních filmů AFO 2002 se bude redakce Žurnálu UP věnovat práci pro festivalový bulletin AFO/INFO. Z tohoto důvodu bude v týdnu od 22. do 28. 4. přerušena týdenní periodická Žurnálu UP; další dvě čísla (27 a 28) pak vyjdou ve zkráceném rozsahu (vzhledem ke dvěma státním svátkům na počátku května) s uzavěrkami mimořádně vždy v pondělí.

Děkujeme za pochopení.